

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา  
เรื่อง อำนาจการกำกับดูแลดาวเทียมสื่อสารภายในประเทศ

สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้มีหนังสือที่ ดศ ๐๔๐๔/๕๕๔ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า โดยที่คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๓๔ อนุมัติให้กระทรวงคมนาคมมีอำนาจดำเนินการ และลงนามในสัญญาสัมปทานที่สำนักงานอัยการสูงสุดตรวจแก้ไขแล้วแทนรัฐบาล ต่อมาได้มีการ ลงนามในสัญญาดำเนินการดาวเทียมสื่อสารภายในประเทศ ระหว่างกระทรวงคมนาคม โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม กับบริษัท ชินวัตรคอมพิวเตอร์ แอนด์ คอมมิวนิเคชันส์ จำกัด

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้มีพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของ ส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงคมนาคม ในส่วนของสำนักนโยบายและแผนการขนส่ง และสื่อสารเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับส่วนกิจการอวกาศ สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม ไปเป็นของ สำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และได้มีกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดให้มี สำนักกิจการอวกาศแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ด้านกิจการอวกาศ ซึ่งสำนักกิจการอวกาศแห่งชาติ ได้รับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้องกับสัญญาดำเนินการดาวเทียมสื่อสารภายในประเทศ การบริหาร สัญญาที่เป็นการดำเนินการเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อทางราชการ โดยการกำกับและติดตามการ ดำเนินงานให้เป็นไปตามที่ตกลงกันไว้ในสัญญานั้น ที่ผ่านมาเป็นการกำกับดูแลสัญญาดำเนินการ ดาวเทียมสื่อสารภายในประเทศ ตามพระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๖ มาตรา ๔๓ ที่กำหนดให้มีคณะกรรมการกำกับดูแล และมีผู้แทนหน่วยงานเจ้าของ โครงการซึ่งเป็นข้าราชการ พนักงาน หรือผู้บริหารของหน่วยงานเจ้าของโครงการหนึ่งคน เป็นกรรมการและเลขานุการ ซึ่งมีการแต่งตั้งให้ผู้อำนวยการสำนักกิจการอวกาศแห่งชาติ ปฏิบัติหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการกำกับดูแลดังกล่าว เป็นกรณี ที่สำนักกิจการอวกาศแห่งชาติปฏิบัติงานได้ตามที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ ในข้อ ๓ (๓) (จ) ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร พ.ศ. ๒๕๔๕

ต่อมาพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๕๙ กำหนดให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสำนักกิจการอวกาศแห่งชาติ ในสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวง

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม จึงเป็นผลให้กิจการ อำนาจหน้าที่ที่สำนักกิจการอวกาศแห่งชาติรับผิดชอบอยู่แต่เดิมโอนมายังสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และข้อ ๖ ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดให้กองกิจการอวกาศแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะนโยบาย และจัดทำแผนแม่บทการพัฒนากิจการอวกาศของประเทศ ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล และนโยบายของกระทรวง

(๒) ประสานแผนปฏิบัติงาน ส่งเสริมสนับสนุนการนำเทคโนโลยีอวกาศมาใช้ เพื่อประโยชน์ของหน่วยงาน องค์กร และเอกชนในประเทศ ให้สอดคล้องกับแผนแม่บทการพัฒนา กิจการอวกาศของประเทศ รวมถึงประสานความร่วมมือกับรัฐบาลและองค์การระหว่างประเทศ ด้านกิจการอวกาศ

(๓) เป็นศูนย์กลางข้อมูลการศึกษาและประสานด้านกิจการอวกาศ และการนำมา ใช้ประโยชน์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อความเป็นเอกภาพ

(๔) ศึกษา วิจัย และติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอวกาศ เพื่อการประยุกต์ ใช้ประโยชน์ที่เหมาะสมของประเทศ

(๕) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือ ที่ได้รับมอบหมาย

ซึ่งจากบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว มิได้กำหนดให้กองกิจการอวกาศแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีการทำหน้าที่อันเกี่ยวกับการกำกับดูแล และควบคุมดาวเทียมสื่อสารภายในประเทศ ตามสัญญาดำเนินการดาวเทียมสื่อสาร ภายในประเทศระหว่างกระทรวงคมนาคม กับบริษัท ชินวัตรคอมพิวเตอร์ แอนด์ คอมมิวนิเคชั่นส์ จำกัด อีกทั้งตามข้อ ๒.๒ ของหนังสือสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กองกลาง ด่วนที่สุด ที่ ดศ ๐๒๐๑.๖/๑๕๒ ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๐ ที่มีถึงปลัดกระทรวงดิจิทัล เพื่อเศรษฐกิจและสังคม เพื่อย่างงานผลการประชุมหารือร่วมกันของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (กองกลาง) และสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เกี่ยวกับการดำเนินการดำเนินการประสานงานระหว่างกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมกับบริษัทฯ ซึ่งที่ประชุมมีความเห็นเกี่ยวกับการนำส่งผลประโยชน์ตอบแทนตามข้อกำหนดในสัญญาฯ ว่า บริษัทฯ ควรจัดทำเช็คเพื่อส่งจ่าย “สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม” เนื่องจากการจัดส่งหนังสือต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสัญญาฯ ได้มีการจัดส่งถึงปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ทั้งนี้ เพื่อให้มีความสอดคล้องและถูกต้องตามสัญญาฯ อย่างไรก็ตาม เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กองกลาง ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ดศ ๐๒๐๑/๔๕๖ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อขอโอนครุภัณฑ์และทรัพย์สินของศูนย์การเรียนรู้ ICT ชุมชน ดาวเทียมสื่อสารภายในประเทศ (ครุภัณฑ์ดาวเทียมไทยคม) และโครงการจัดหาระบบบริหารจัดการฐานข้อมูลอุปกรณ์แท็บเล็ต และติดตาม ของสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ให้กับสำนักงาน คณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เห็นว่า คู่สัญญาในการกำกับดูแลดาวเทียมสื่อสารภายในประเทศ (ครุภัณฑ์ดาวเทียมไทยคม) ควรเป็นสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ที่ควรจะบริหารสัญญาคู่กับบริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) ในการกำกับดูแลดาวเทียมสื่อสารภายในประเทศ (ครุภัณฑ์ดาวเทียมไทยคม) รวมถึงกิจการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับดาวเทียมสื่อสารภายในประเทศ (ครุภัณฑ์ดาวเทียมไทยคม) จึงขอหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับข้อกฎหมาย ดังต่อไปนี้

๑. การกำกับดูแลดาวเทียมสื่อสารภายในประเทศ ตามสัญญาสัมปทานเป็นของหน่วยงานใดตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๕๙

๒. ครุภัณฑ์ดาวเทียมไทยคม รวมถึงการนำส่งผลประโยชน์ตามสัญญาสัมปทาน ผู้รับหน้าที่กำกับดูแล และรับมอบผลประโยชน์ตามสัญญาสัมปทาน ควรเป็นหน่วยงานใด

**คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑)** ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยมีผู้แทนกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (สำนักงานปลัดกระทรวงและสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริง แล้ว เห็นว่า กรณีนี้มีประเด็นปัญหาข้อกฎหมายที่จะต้องพิจารณาว่าตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๕๙ หน้าที่และอำนาจตามสัญญาดำเนินการดาวเทียมสื่อสารภายในประเทศเป็นของหน่วยงานใด ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) มีความเห็นว่า ตามมาตรา ๑๔<sup>๑</sup> ประกอบกับมาตรา ๑๕<sup>๒</sup> แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๕๙ ที่กำหนดให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน งบประมาณ สิทธิ หนี้ ภาระผูกพัน ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสำนักกิจการอวกาศแห่งชาติ ในสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม นั้น ย่อมหมายความว่า บรรดากิจการ ทรัพย์สิน งบประมาณ สิทธิ หนี้ และภาระผูกพันของสำนักกิจการอวกาศแห่งชาติ ในสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเทคโนโลยี

---

<sup>๑</sup>มาตรา ๑๔ ให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง และมติคณะรัฐมนตรีของส่วนราชการในสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และของข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างของส่วนราชการในสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ดังต่อไปนี้ ไปเป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม หรือของข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างของสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม แล้วแต่กรณี

(๑) สำนักกิจการอวกาศแห่งชาติ

(๒) สำนักส่งเสริมและพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

(๓) สำนักส่งเสริมและพัฒนารัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์

(๔) สำนักส่งเสริมอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

<sup>๒</sup>มาตรา ๑๕ ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน งบประมาณ สิทธิ หนี้ ภาระผูกพัน ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของส่วนราชการตามมาตรา ๑๔ ไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

สารสนเทศและการสื่อสาร ที่มีอยู่ทั้งหมดในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๕๙ ใช้บังคับ ต้องโอนไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมทันทีเมื่อพระราชบัญญัติดังกล่าวมีผลใช้บังคับ เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า สำนักกิจการอวกาศแห่งชาติ สำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นผู้รับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้องกับสัญญาดำเนินการดาวเทียมสื่อสารภายในประเทศ ทั้งนี้ ตามหน้าที่และอำนาจในข้อ ๒<sup>๓</sup> ประกอบกับข้อ ๓ (๓)<sup>๔</sup> ของกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พ.ศ. ๒๕๕๕ ดังนั้น เมื่อพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๑๗) ๑ มีผลใช้บังคับ และโดยผลของมาตรา ๑๔<sup>๕</sup> ประกอบกับมาตรา ๑๕<sup>๖</sup> แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว บรรดากิจการ ทรัพย์สินงบประมาณ สิทธิ หนี้ และภาระผูกพันของสำนักกิจการอวกาศแห่งชาติ ในสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จึงถูกโอนไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้น การใด ๆ อันเกี่ยวกับกิจการอวกาศ ย่อมตกเป็นหน้าที่และอำนาจของสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ส่วนสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จะเห็นควรมอบหมายให้หน่วยงานใดภายในสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

<sup>๓</sup>ข้อ ๒ ให้แบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง ดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักบริหารกลาง
- (๒) สำนักกิจการระหว่างประเทศ
- (๓) สำนักกิจการอวกาศแห่งชาติ
- (๔) สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์
- (๕) สำนักส่งเสริมและพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- (๖) สำนักส่งเสริมและพัฒนาารัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์
- (๗) สำนักส่งเสริมอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

<sup>๔</sup>ข้อ ๓ ส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑.ล๑

๑.ล๑

(๓) สำนักกิจการอวกาศแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) เป็นศูนย์กลางข้อมูลการศึกษา และประสานด้านกิจการอวกาศ และการนำมาใช้ประโยชน์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อความเป็นเอกภาพ

(ข) เสนอแนะนโยบาย และจัดทำแผนแม่บทการพัฒนากิจการอวกาศของประเทศ ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล และนโยบายของรัฐมนตรีเจ้าสังกัด

(ค) ประสานแผนปฏิบัติงาน ส่งเสริมสนับสนุน การนำเทคโนโลยีอวกาศมาใช้ประโยชน์ของหน่วยงาน องค์กร และเอกชนในประเทศ ให้สอดคล้องกับแผนแม่บทการพัฒนากิจการอวกาศของประเทศ รวมถึงประสานความร่วมมือกับรัฐบาล และองค์การระหว่างประเทศด้านกิจการอวกาศ

(ง) ศึกษา วิจัย ติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอวกาศ เพื่อการประยุกต์ใช้ประโยชน์ที่เหมาะสมของประเทศ

(จ) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

๑.ล๑

๑.ล๑

<sup>๕</sup>โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑,ข้างต้น

<sup>๖</sup>โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒,ข้างต้น

แห่งชาติ ย่อมเป็นดุลพินิจของสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่จะแบ่งส่วนราชการภายในของตนให้สอดคล้องกัน

สำหรับในประเด็นที่สองที่ว่า ครุภัณฑ์ดาวเทียมไทยคม รวมถึงการนำส่ง ผลประโยชน์ตามสัญญาสัมปทาน ผู้รับหน้าที่กำกับดูแล และรับมอบผลประโยชน์ตามสัญญาสัมปทาน ควรเป็นหน่วยงานใด นั้น เนื่องจากปัญหาดังกล่าวมิใช่เป็นปัญหากฎหมาย หากแต่เป็นปัญหาเกี่ยวกับ ความต้องการของหน่วยงาน ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกาไม่อยู่ในฐานะที่จะวินิจฉัยหรือให้คำแนะนำได้

(นายดิศทัต ोโตระกิตย)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มิถุนายน ๒๕๖๑